

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare nr.105

www.parlament.md

27 decembrie 2012

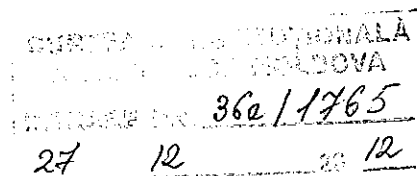
FPC Nr. 155

**Curtea Constituțională a
Republicii Moldova**

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SUPLIMENT LA SESIZARE

prezentat în conformitate cu art. 31 din Codul Jurisdicției Constituționale
nr. 502-XIII din 16 iunie 1995

I - AUTORII SESIZĂRII

Deputații în Parlament:

- 1. Postoico Măria**
- 2. Reșetnicov Artur**
- 3. Vremea Igor**
- 4. Zagorodnîi Anatol**

bd. Ștefan cel Mare 105 (str. Nicolae Iorga 11)

tel. 022204401, fax 022233673, 022232206

La 15.11.2012, deputații în Parlamentul Republicii Moldova au depus la Curtea Constituțională a Republicii Moldova o sesizare cu privire la controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr. 153 din 05 iulie 2012, privind modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 185/625 din 31.08.2012). Această sesizare a fost înregistrată de către Curtea Constituțională cu numărul de intrare nr. 36a din 15.11.2012.

Prezentul document constituie supliment la sesizarea nr. 36a, privind controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr. 153 din 05 iulie 2012, depus în conformitate cu art. 31 alin. (3) din Codul jurisdicției constituționale, care prevede: subiectul sesizării are dreptul să modifice temeiul sau obiectul ei, să renunțe la sesizare, parțial sau total.

La argumentele expuse în sesizare suplimentar invocăm următoarele temeiuri:

III. CADRUL NORMATIV PERTINENT

CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

LEGEA CONTENCIOSULUI ADMINISTRATIV, nr. 793-XIV din 10.02.2000

Articolul 1. Scopul contenciosului administrativ

(1) Contenciosul administrativ ca instituție juridică are drept scop contracararea abuzurilor și exceselor de putere ale autorităților publice, apărarea drepturilor persoanei în spiritul legii, ordonarea activității autorităților publice, asigurarea ordinii de drept.

(2) Orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente pentru a obține anularea actului, recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei ce i-a fost cauzată.

Articolul 2. Semnificația unor termeni

În sensul prezentei legi, termenii de mai jos au următoarele semnificații:

litigiu de contencios administrativ – litigiu pasibil de soluționare de către instanța de contencios administrativ competentă, generat fie de un act administrativ, fie de nesoluționarea în termenul legal a unei cereri privind recunoașterea unui drept recunoscut de lege, în care cel puțin una dintre părți este o autoritate publică sau un funcționar al acestei autorități;

instanță de contencios administrativ – judecătorii desemnați din judecătorii, colegiile sau completele de contencios administrativ ale curților de apel, colegiul de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, abilitate prin lege cu înfăptuirea controlului judecătoresc al legalității actelor administrative emise de autoritățile publice în activitatea de organizare a executării și de executare în concret a legii, precum și de gestionare a domeniului public;

autoritate publică – orice structură organizatorică sau organ, instituite prin lege sau printr-un act administrativ normativ, care acționează în regim de putere publică în scopul realizării unui interes public. Sînt asimilate autorităților publice, în sensul prezentei legi, persoanele de drept privat care exercită atribuții de putere publică sau utilizează domeniul public, fiind împuternicite prin lege să presteze un serviciu de interes public, inclusiv persoanele care prestează servicii notariale;

act exclusiv politic – act referitor la raporturile dintre Parlament, Președintele Republicii Moldova și Guvern, actele de numire și de destituire din funcțiile publice exclusiv politice, precum și declarațiile, apelurile, moțiunile, mesajele, scrisorile și alte acte de acest gen ale autorităților publice, care nu produc efecte juridice;

persoană vătămată într-un drept al său – orice persoană fizică sau juridică care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri.

Articolul 4. Actele exceptate de la controlul judecătoresc

Nu pot fi atacate în instanțele de contencios administrativ:

a) actele exclusiv politice ale Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova și Guvernului, precum și actele administrative cu caracter individual, emise de Parlament, de Președintele Republicii Moldova și de Guvern în exercițiul atribuțiilor prevăzute expres de normele constituționale sau legislative, ce țin de alegerea, numirea și destituirea din funcțiile publice cu responsabilități de protecție a intereselor generale ale statului sau ale instituțiilor publice a persoanelor oficiale de stat, exponente ale unui interes politic sau public deosebit, conform listei prezentate în anexă, parte integrantă a prezentei legi;

b) actele administrative cu caracter diplomatic referitoare la politica externă a Republicii Moldova;

c) legile, decretele Președintelui Republicii Moldova cu caracter normativ, ordonanțele și hotărârile Guvernului cu caracter normativ, tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, care sînt supuse controlului de constituționalitate;

d) actele de comandament cu caracter militar;

e) actele administrative referitoare la securitatea națională a Republicii Moldova, la exercitarea regimului stării excepționale, la măsurile de urgență luate de autoritățile publice în vederea combaterii calamităților naturale, incendiilor, epidemiilor, epizootiilor și altor fenomene de aceeași natură;

f) actele administrativ-jurisdicționale de sancționare contravențională și alte acte administrative pentru a căror desființare sau modificare legea prevede o altă procedură judiciară;

g) actele de gestiune emise de autoritatea publică în calitate de persoană juridică, în legătură cu administrarea și folosirea bunurilor ce aparțin domeniului său privat;

h) actele administrative emise pentru executarea hotărârilor judecătorești irevocabile.

Articolul 5. Subiecții cu drept de sesizare în contenciosul administrativ

Subiecți cu drept de sesizare în contenciosul administrativ sînt:

a) persoana, inclusiv funcționarul public, militarul, persoana cu statut militar, care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri – în condițiile art.14 al prezentei legi;

b) Guvernul, Cancelaria de Stat, oficiul teritorial al Cancelariei de Stat, președintele raionului și primarul – în condițiile Legii privind administrația publică locală;

c) procurorul care, în condițiile articolului 5 din Codul de procedură civilă, atacă actele emise de autoritățile publice;

d) avocatul parlamentar, care, la sesizarea persoanei vătămate într-un drept al său, atacă actele administrative – în condițiile Legii cu privire la avocații parlamentari;

d¹) Comisia Națională de Integritate – în condițiile Legii cu privire la Comisia Națională de Integritate;

e) instanțele de drept comun și cele specializate, în cazul ridicării excepției de ilegalitate – în condițiile art.13 al prezentei legi;

f) alte persoane, în conformitate cu legislația în vigoare.

Articolul 6. Competența jurisdicțională

(1) Competență de judecare a acțiunilor în contenciosul administrativ au:

- a) judecătoriile;
- b) curțile de apel;
- c) Curtea Supremă de Justiție.

(2) Pentru judecarea acțiunilor în contenciosul administrativ, la curțile de apel și la Curtea Supremă de Justiție se instituie colegii specializate.

(3) În curțile de apel unde nu pot fi instituite colegii de contencios administrativ, acțiunile în contenciosul administrativ sînt judecate de complete de judecată sau de judecători desemnați de președintele instanței respective.

(4) În judecătorii, acțiunile în contenciosul administrativ sînt judecate de judecători desemnați de președintele instanței respective.

Articolul 10. Competența Curții Supreme de Justiție

(1) Curtea Supremă de Justiție, în primă instanță:

...

b) verifică legalitatea hotărîrilor Consiliului Superior al Magistraturii în cazurile prevăzute de lege.

...

Articolul 24. Examinarea cererii

(1) Instanța de contencios administrativ examinează cererea cu participarea reclamantului și pîrîtului și/sau a reprezentanților acestora, în condițiile Codului de procedură civilă, cu unele excepții prevăzute de prezenta lege.

(2) Neprezentarea la ședința de judecată, fără motive temeinic justificate, a părților și/sau a reprezentanților lor nu împiedică examinarea cererii, iar în cazul în care este imposibil de a judeca cauza în lipsa reclamantului, instanța de contencios administrativ va scoate cererea de pe rol în condițiile Codului de procedură civilă.

(3) La examinarea în instanța de contencios administrativ a cererii în anulare, sarcina probațiunii este pusă pe seama pîrîtului, iar în materie de despăgubire, sarcina probațiunii revine ambelor părți.

Articolul 25. Împuternicirile instanței de contencios administrativ

(1) Judecînd acțiunea, instanța de contencios administrativ adoptă una din următoarele hotărîri:

a) respinge acțiunea ca fiind nefondată sau depusă cu încălcarea termenului de prescripție;

b) admite acțiunea și anulează, în tot sau în parte, actul administrativ sau obligă pîrîtul să emită actul administrativ cerut de reclamant ori să elibereze un certificat, o adeverință sau oricare alt înscris, ori să înlăture încălcările pe care le-a comis, precum și dispune adjudecarea în contul reclamantului a despăgubirilor pentru întîrzierea executării hotărîrii;

c) admite acțiunea și constată circumstanțele care justifică suspendarea activității consiliului local sau a consiliului raional, după caz.

(2) Instanța de contencios administrativ este în drept să se pronunțe, în limitele competenței sale, din oficiu sau la cerere, și asupra legalității actelor sau operațiunilor

administrative care au stat la baza emiterii actului administrativ contestat. În cazurile în care controlul legalității acestor acte sau operațiuni ține de competența instanței de contencios administrativ ierarhic superioare, urmează a fi ridicată excepția de ilegalitate în fața acestei instanțe în condițiile prezentei legi.

(3) În cazul admiterii acțiunii, instanța de contencios administrativ se pronunță, la cerere, și asupra reparării prejudiciului material și moral cauzat prin actul administrativ ilegal sau prin neexaminarea în termenul legal a cererii prealabile.

(4) Mărimea prejudiciului moral se stabilește de instanța de contencios administrativ, independent de prejudiciul material, în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate, de gradul de vinovăție a pârâtului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, luându-se în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Articolul 26. Temeiurile anulării actului administrativ contestat

(1) Actul administrativ contestat poate fi anulat, în tot sau în parte, în cazul în care:

- a) este ilegal în fond ca fiind emis contrar prevederilor legii;
- b) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea competenței;
- c) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea procedurii stabilite.

(2) Instanța de contencios administrativ nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității actului administrativ și a operațiunilor administrative care au stat la baza emiterii acestuia.

Articolul 27. Adoptarea hotărârii

Instanța de contencios administrativ adoptă hotărârea în condițiile Codului de procedură civilă.

LEGEA CU PRIVIRE LA STATUTUL JUDECĂTORULUI, nr. 544-XIII din 20.07.1995 (în redacția Legii nr.153 din 05.07.2012, în vigoare 31.08.2012)

Articolul 14. Drepturile judecătorilor

(1) Judecătorii au dreptul:

a) să beneficieze de drepturile și libertățile consacrate de Constituția și legislația Republicii Moldova.

...

LEGEA CU PRIVIRE LA CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII, nr. 947-XIII din 19.07.1996

Articolul 15. Ședințele

...

(4) La ședințele Consiliului Superior al Magistraturii se citează în mod obligatoriu persoanele a căror problemă se examinează.

Articolul 17. Procedura de examinare a problemelor

Examinarea problemelor ce urmează a fi soluționate în ședință începe cu raportul Președintelui Consiliului Superior al Magistraturii sau al unui membru al lui, care a studiat în prealabil documentele și materialele prezentate, **după care sînt ascultate persoanele invitate la ședință, se cercetează documentele și materialele necesare.**

Articolul 18. Recuzarea și autorecuzarea

(1) Membrul Consiliului Superior al Magistraturii nu poate participa la examinarea problemei și urmează să fie recuzat dacă există împrejurări care exclud participarea lui la examinare sau împrejurări ce ar trezi îndoieli privind obiectivitatea lui. În cazul în care există astfel de împrejurări, membrul Consiliului este obligat să declare autorecuzarea.

(2) **Pentru aceleași motive, recuzarea poate fi făcută de persoana a cărei problemă se examinează,** precum și de persoana care a prezentat materialele spre examinare.

(3) Recuzarea trebuie să fie motivată prin cerere scrisă sau verbală.

(4) Membrul recuzat al Consiliului Superior al Magistraturii nu participă la votarea cererii de recuzare.

Articolul 20. Promovarea la o instanță superioară, transferarea la o instanță de același nivel sau la o instanță inferioară, detașarea, suspendarea, demisia și eliberarea din funcție a judecătorului

...

(3¹) Transferarea judecătorului la o instanță de același nivel sau la o instanță inferioară, promovarea judecătorului la o instanță superioară, numirea în funcția de președinte sau de vicepreședinte al instanței judecătorești și eliberarea lui din funcție se fac în baza recomandărilor colegiului pentru selecția și cariera judecătorului. **Hotărîrea Consiliului Superior al Magistraturii privind transferarea judecătorului la o instanță de același nivel sau la o instanță inferioară, promovarea judecătorului la o instanță superioară, numirea în funcția de președinte sau de vicepreședinte al instanței și eliberarea lui din funcție trebuie să fie motivată și este adoptată prin votul deschis al membrilor Consiliului.**

...

CODUL DE PROCEDURĂ CIVILĂ AL REPUBLICII MOLDOVA, nr. 225 din 30.05.2003

Articolul 2. Legislația procedurală civilă

(1) Procedura de judecare a cauzelor civile în instanțele judecătorești de drept comun și în cele specializate este stabilită de **Constituția Republicii Moldova**, de prezentul cod și de alte legi organice. Normele de drept procedural civil din alte legi trebuie să corespundă dispozițiilor fundamentale ale Constituției Republicii Moldova și prezentului cod.

(2) **În caz de coliziune între normele prezentului cod și prevederile Constituției Republicii Moldova, se aplică prevederile Constituției, iar în caz de**

discordanță între normele prezentului cod și cele ale unei alte legi organice, se aplică reglementările legii adoptate ulterior.

(3) Dacă prin tratatul internațional la care Republica Moldova este parte sînt stabilite alte norme decît cele prevăzute de legislația procedurală civilă a Republicii Moldova, se aplică normele tratatului internațional dacă din acesta nu rezultă că pentru aplicarea lor este necesară adoptarea unei legi naționale.

(4) Legislația procedurală civilă stabilește modalitatea de judecare a pricinilor în acțiuni civile ce rezultă din raporturi juridice civile, familiale, de muncă, locative, funciare, ecologice și din alte raporturi juridice, a pricinilor cu procedură specială și cu procedură în ordonanță (simplificată), precum și a celor care apar în legătură cu executarea actelor instanței judecătorești și actelor altor autorități.

Articolul 4. Sarcinile procedurii civile

Sarcinile procedurii civile constau în judecarea justă, în termen rezonabil, a cauzelor de apărare a drepturilor încălcate sau contestate, a libertăților și a intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice și asociațiilor lor, ale autorităților publice și ale altor persoane care sînt subiecte ale raporturilor juridice civile, familiale, de muncă și ale altor raporturi juridice, precum și în apărarea intereselor statului și ale societății, în consolidarea legalității și a ordinii de drept, în prevenirea cazurilor de încălcare a legii.

Articolul 26. Contradictorialitatea și egalitatea părților în drepturile procedurale

(1) Procesele civile se desfășoară pe principiul contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale.

(2) **Contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încît părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu pricina dată judecării și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței.**

(3) Instanța care judecă pricina își păstrează imparțialitatea și obiectivitatea, creează condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale pricinii.

(4) Egalitatea părților în drepturile procedurale este garantată prin lege și se asigură de către instanță prin crearea posibilităților egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel încît nici una dintre părți să nu fie defavorizată în raport cu cealaltă.

LEGEA PRIVIND ORGANIZAREA JUDECĂTOREASCĂ, nr. 514-XIII din 06.07.1995

Articolul 4. Sarcinile instanțelor judecătorești

(1) Instanțele judecătorești înfăptuiesc justiția în scopul apărării și realizării drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor și ale asociațiilor acestora, ale întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor.

(2) Instanțele judecătorești judecă toate cauzele privind raporturile juridice civile, de contencios administrativ, contravenționale și penale, precum și orice alte cauze pentru care legea nu stabilește o altă competență.

Articolul 6. Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Asociațiile cetățenilor, întreprinderile, instituțiile și organizațiile au dreptul, în modul stabilit de lege, la acțiune în instanță judecătorească pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime care le-au fost încălcate.

IV. PRETINSELE ÎNCĂLCĂRI ȘI ARGUMENTELE DE RIGOARE

Față de cele invocate anterior, considerăm necesar să suplimentăm că art. 25 din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, în redacția Legii nr. 153 din 05.07.2012, **care a restrâns dreptul magistraților de acces la justiție, instituind un drept de atac doar în partea ce se referă la procedura de emitere/adoptare** a hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii, contravine în mod flagrant art. 20 și art. 54 din Constituția RM, precum și principiilor stabilite în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. Totodată, este de menționat că art. 25 din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii se află în contradicție vădită cu celelalte prevederi legislative în materia accesului la justiție.

În acest sens, menționăm că art. 14 din Legea cu privire la statutul judecătorului (lege-cadru), cu modificările introduse prin Legea nr. 153 din 05.07.2012, stipulează dreptul judecătorilor de a beneficia de drepturile și libertățile consacrate în Constituția și legislația Republicii Moldova; de a beneficia, în procesul înfăptuirii justiției, de drepturile procesuale stabilite de legislația procesuală. În acest mod, legiuitorul a admis o inconsecvență evidentă și impardonabilă în cadrul aceluiasi act normativ (Legea nr. 153 din 05.07.2012), astfel încât, pe de o parte, a statuat dreptul judecătorilor de a beneficia de toate drepturile, inclusiv procesuale, consacrate în Constituția și legislația RM, iar pe de altă parte, a limitat prin noul text al art. 25 din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, dreptul judecătorilor de a contesta hotărârile CSM, blocând realizarea dreptului magistraților la un recurs efectiv împotriva actelor ce le violează drepturile, încălcându-le liberul acces la justiție, contrar art. 20 din Constituție, care stipulează că „**orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești...**”.

Important din acest punct de vedere este Hotărârea Curții Constituționale nr. 14 din 15.11.2012, privind controlul constituționalității unor prevederi din Codul de procedură civilă al RM, în care Curtea relevă: ”48. Curtea reține că art. 20 din Constituție garantează oricărei persoane dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile,

libertățile și interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție. 49. Prin generalitatea formulării sale, art. 20 permite oricărei persoane – cetățean al Republicii Moldova, cetățean străin sau apatrid – accesul la justiție. Totodată, el permite accesul la justiție pentru apărarea oricărui drept sau libertăți și a oricărui interes legitim, indiferent dacă aceasta rezultă din Constituție sau din alte legi. 50. Curtea menționează că principiul accesului liber la justiție urmează a fi privit nu doar ca o garanție fundamentală pentru exercitarea efectivă a drepturilor și libertăților persoanei, ci și ca o normă imperativă chemată să dea sens noțiunii de ”stat de drept”. Or, conform art. 1 alin. (3) din Constituție, Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Așadar, în virtutea faptului că art. 20 din Constituția Republicii Moldova garantează tuturor persoanelor, fără excepție, dreptul de acces la justiție, art. 14 din Legea cu privire la statutul judecătorului (lege-cadru), cu modificările introduse prin Legea nr. 153 din 05.07.2012, stipulează dreptul judecătorilor de a beneficia de drepturile și libertățile consacrate în Constituția și legislația Republicii Moldova, iar Legea contenciosului administrativ instituie dreptul de atac împotriva hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii și legalitatea acestora este verificată de Curtea Supremă de Justiție, se înțelege că magistrații au o speranță legitimă, certă și clară să creadă că legiuitorul le-a deschis accesul la justiție pentru a contesta legalitatea și temeinicia hotărârilor CSM, iar art. 25 din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, în redacția Legii nr. 153 din 05.07.2012, reprezintă o reglementare ce nu se încadrează în sistemul legislației interne, fiind contrară Constituției Republicii Moldova.

Mai mult, potrivit art. 54 din Constituția RM, în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. Deși alin. (2) din art. 54 permite restrângerea exercițiului drepturilor și libertăților în cazurile prevăzute de lege, în corespundere cu normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, atunci când se impune o necesitate în protecția uneia dintre valorile enumerate la alin. (2), totuși legiuitorul constituant a indicat expres în alin. (3) că „prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24”. În același aspect, se precizează că alin. (4) din art. 54, impune condiția ca restrângerea să fie proporțională cu situația care a determinat-o și să nu aducă atingere existenței dreptului sau a libertății, însă aceste prevederi sunt aplicabile doar situațiilor în care restrângerea este posibilă, situații reglementate la alin. (2) din același articol. Astfel, alin. (2) și (4) din art. 54 nu sunt aplicabile față de drepturile proclamate în art. 20-24 din Constituția RM, cărora legiuitorul a înțeles să le ofere o protecție deosebită și a căror restrângere nu se admite, în nici un mod.

Autorii Constituției prin alin. (3) din art. 54 au consacrat expres o excepție de la norma generală, stabilind că prevederile alin. (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în art. 20-24 și în așa mod normele din alin. (3) interzic restrângerea unor drepturi, conferindu-le de fapt statutul de drepturi absolute.

Printre aceste drepturi se regăsește și accesul liber la justiție, întocmai cum e garantat de textul și spiritul Constituției, expus în art. 20.

Deci, în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi îndreptate spre restrângerea dreptului de acces la justiție, indiferent de calitatea subiectului de drept vizat printr-o astfel de lege. Prin urmare, art. 25 din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, în redacția Legii nr. 153 din 05.07.2012, care a restrâns dreptul magistraților de acces la justiție și anume esența acestui drept, care garantează satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente, este o prevedere legislativă vădit neconstituțională. Or, pentru a putea fi adoptat în Republica Moldova un act normativ, care să fie îndreptat spre restrângerea dreptului de acces la justiție, a dreptului la un proces echitabil, care are ca finalitate dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente este necesar ca, inițial, să fie modificată Constituția Republicii Moldova.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza Vilho Eskelinen și alții împotriva Finlandei (*Cererea nr. 63235/00*) în hotărârea din 19 aprilie 2007, constatând violarea Convenției, a statuat: "57. Hotărârea Pellegrin trebuie să fie re poziționată în contextul jurisprudenței anterioare a Curții și să fie înțeleasă ca o primă distanțare de vechiul principiu al inaplicabilității art. 6 la funcția publică și un prim pas către aplicabilitatea parțială. Această hotărâre reflectă postulatul de bază conform căruia anumiți agenți publici, din cauza funcțiilor lor, au o legătură specială de încredere și loialitate cu angajatorul acestora. Cu toate acestea, rezultă în mod clar din cauzele soluționate de atunci că, în numeroase state contractante, funcționarilor le este acordat accesul la o instanță, astfel încât aceștia pot prezenta revendicări privind salariul sau indemnizațiile, chiar și concedierea sau angajarea, în același fel ca și salariații din sectorul privat. În aceste condiții, sistemul național nu constată niciun conflict între interesele esențiale ale statului și dreptul individului la protecție. Într-adevăr, dacă nici convenția nici protocoalele acesteia nu garantează dreptul de acces la funcția publică, acest lucru nu înseamnă că, în alte privințe, funcționarii nu intră în domeniul de aplicare al convenției (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Abdulaziz, Cabales și Balkandali v. Regatul Unit*, hotărârea din 28 mai 1985, seria A, nr. 94, p. 31-32, pct. 60, și *Glaserapp v. Germania*, hotărârea din 28 august 1986, seria A, nr. 104, p. 26, pct. 49).

(...)

59. Urmând interpretarea restrictivă a criteriului funcțional preconizată de hotărârea Pellegrin, **trebuie, prin urmare, să existe motive convingătoare pentru a elimina una sau alta dintre categoriile de reclamanți de sub protecția oferită de art. 6 § 1.** În prezenta cauză în care reclamanții – polițiștii, precum și asistentul administrativ – aveau dreptul, în temeiul legislației naționale, să le fie examinate cererile de indemnizație de către o instanță, nu a fost prezentat niciun motiv legat de funcționarea efectivă a statului și nici de ordinea publică care să fie de natură să necesite eliminarea protecției oferite de convenție împotriva unei proceduri inechitabile sau excesiv de lungi.

(...)

62. **În rezumat, pentru ca statul pîrît să poată invoca în fața Curții statutul de funcționar al unui reclamant pentru a-l exclude de sub protecția oferită de art. 6, trebuie să fie îndeplinite două condiții.** În primul rînd, accesul la o instanță pentru postul sau categoria de salariați în cauză **a fost exclus în mod expres de dreptul intern** al statului în cauză. În al doilea rînd, **această derogare trebuie să se bazeze pe motive obiective legate de interesul statului.** Faptul că persoana în cauză ține de un sector sau un serviciu care participă la exercitarea puterii publice nu este determinant în sine. Pentru ca excluderea să fie justificată, nu este suficient ca statul să demonstreze că funcționarul în cauză participă la exercitarea puterii publice sau că există – pentru a relua termenii folosiți de Curte în hotărârea Pellegrin – o ”legătură specială de încredere și de loialitate” între persoana în cauză și statul angajator. De asemenea, trebuie ca statul să arate că obiectul litigiului este legat de exercitarea autorității de stat sau să pună la îndoială legătura specială menționată. Astfel, nimic nu justifică, în principiu eliminarea de la garanțiile art. 6 a conflictelor obișnuite de muncă – precum cele privind salariul, o indemnizație sau alte drepturi de acest fel – din cauza caracterului special al relației dintre funcționarul în cauză și statul respectiv. **Într-adevăr, ar exista presupunerea că art. 6 se aplică și ar fi obligația statului pârât să demonstreze, în primul rînd, că, conform dreptului național, un reclamant care este funcționar nu are dreptul de acces la o instanță și, în al doilea rînd, că excluderea drepturilor garantate la art. 6 este întemeiată în ceea ce privește acest funcționar.**

63. În speță, este clar că reclamantii aveau toți acces la instanță în temeiul dreptului național. Prin urmare, art. 6 § 1 este aplicabil.”

Raportînd acest precedent judiciar la cadrul normativ național, se observă următoarele aspecte relevante. Atît timp cît art. 54 din Constituția RM interzice expres restrîngerea dreptului proclamat în articolul 20, iar acesta din urmă recunoaște oricărei persoane dreptul de acces la justiție, atunci pînă la modificarea Constituției RM, nu poate fi adoptată nici o lege care ar îngredi accesul la justiție pentru magistrați. De altfel, analizînd cadrul normativ în vigoare, se observă că orice restrîngere operată în baza art. 25 din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, în redacția Legii nr. 153 din 05.07.2012, nu ar trece nici prima condiție din „testul Eskelinen”, în ceea ce privește excluderea expresă în dreptul intern a accesului la o instanță pentru judecători. În același aspect, notăm că, în măsura în care legislația națională stabilește garanții mai mari decît cele stabilite în Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și în practica Curții Europene, aplicabil devine dreptul intern.

Se observă așadar că, în materia accesului la justiție pentru agenții publici, instanța europeană, în cauza *Vilho Eskelinen și alții împotriva Finlandei*, a analizat, în primul rînd, dacă legislația națională exclude în mod expres dreptul de acces la o instanță pentru o anumită categorie de salariați. Astfel fiind, se deduce că problema restrîngerii dreptului de acces la justiție pentru deținătorii anumitor posturi publice a fost lăsată în cadrul marjei de apreciere a statului, sub condiția demonstrării necesității derogării pe motive obiective legate de interesul statului. La acest capitol, legiuitorul constituant al Republicii Moldova s-a pronunțat univoc și fără posibilitate de derogare în art. 20 și art. 54 din

Constituția RM, astfel încât, în țara noastră dreptul de acces la justiție este garantat oricărei persoane și nu pot fi adoptate legi, care să restrângă acest drept pentru nici un subiect de drept, inclusiv pentru persoanele care ocupă funcția de judecător. Faptul că dreptul de acces la o instanță este garantat în dreptul intern inclusiv pentru magistrați este demonstrat și prin argumentele ce urmează.

Normele conținute în Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10.02.2000 nu exceptează de la control judecătoresc hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii, iar potrivit art. 5 din această lege, magistrații nu sunt excluși expres sau în alt mod limitativ din rîndul subiecților cu drept de sesizare. În legătură cu cele expuse, art.10 din lege stabilește univoc competența Curții Supreme de Justiție de a verifica legalitatea hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii în cazurile prevăzute de lege.

Mai mult, art. 14 din Legea cu privire la statutul judecătorului (lege-cadru), cu modificările introduse prin Legea nr. 153 din 05.07.2012, stipulează dreptul judecătorilor de a beneficia de drepturile și libertățile consacrate în Constituția și legislația Republicii Moldova: de a beneficia, în procesul înfăptuirii justiției, de drepturile procesuale stabilite de legislația procesuală.

Prin simpla coroborare a acestor texte de lege, ținînd cont de scopul și obiectul contenciosului administrativ, așa cum sunt reglementate în art. 1-3 din lege, se deduce cert că legislația națională (dreptul intern) nu numai că nu a exclus expres dreptul magistraților de a contesta hotărârile CSM, dar, dimpotrivă, le oferă categoric acest drept. **În contextul dat, aplicînd metoda sistemică de interpretare a legislației, se deduce că art. 25 din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, în redacția Legii nr. 153 din 05.07.2012, reprezintă o normă contrară Constituției RM și prevederilor conținute în celelalte acte normative.**

Referindu-ne la principiile stabilite în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în materie de acces la justiție, aceasta, examinînd cauza *Terra Woningen B.V. v. Olanda*, a constatat violarea art. 6 paragraf. 1 din Convenție, pentru motivul că societatea reclamantă nu a beneficiat de acces la un tribunal investit cu deplină jurisdicție pentru a decide asupra cazului. Curtea a reamintit: pentru ca o determinare a drepturilor și obligațiilor civile de către un tribunal să satisfacă art. 6 paragraf. 1 din Convenție, este necesar ca tribunalul în cauză să dețină jurisdicția de a examina toate chestiunile de fapt și de drept relevante disputei aduse în fața sa (cererea nr. 20641/92, decizie din 17 decembrie 1996, paragraf. 52; mutatis mutandis, Le Compte, Van Leuven and De Meyere v. Belgia, 23 iunie 1981, paragraf. 51 (b); Fischer v. Austria, 26 aprilie 1995, paragraf. 29; Bryan v. Regatul Unit, 22 noiembrie 1995, paragraf. 44-45). În această ordine de idei, este relevantă și citarea concluziilor Curții expuse în speța *Bulinwar Ood și Hrusanov v. Bulgaria* (cererea nr. 66455/01, 12 aprilie 2007, paragrafele 34 - 39), or, Curtea a constatat violarea articolului 6 paragraful 1, reținînd în motivare că: chestiunea importantă este de a ști dacă recurenta a beneficiat, în procedura în cauză, de posibilitatea clară și concretă de a contesta, în toate punctele, decizia de care a înțeles să se plîngă, în fața unui tribunal avînd plenitudinea jurisdicției pentru a statua asupra cerințelor sale (paragraful 36). În această privință, instanța europeană a notat: Curtea administrativă supremă a declarat că este investită cu determinarea chestiunilor dacă hotărîrea contestată emană de la o autoritate administrativă competentă și dacă corespunde concluziilor comisiei,

dar că nu este competentă de a aprecia temeinicia deciziei administrative. Astfel, instanța națională a refuzat să examineze singurul punct în litigiu, contestat de recurentă (*paragraful 37*). **În consecință, Curtea a constatat că societatea recurentă nu a beneficiat de dreptul de a contesta efectiv decizia autorității administrative, în acest caz, reamintind cu valoare de principiu că: în particular, refuzul unei jurisdicții de a se pronunța de o manieră independentă asupra tuturor elementelor de fapt cruciale pentru soluționarea litigiului cu care este sesizată, poate constitui o violare a dreptului de acces la un tribunal** (*paragraful 35*).

Este de menționat că imperativul investirii tribunalului cu jurisdicție deplină asupra tuturor aspectelor de fapt și de drept importante pentru determinarea drepturilor și obligațiilor civile ale persoanei a fost reiterată de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza *Chevrol v. Franța* (13.02.2003, *paragraful 77*).

Cu alte ocazii, instanța europeană de contencios al drepturilor omului a relevat că art. 6 paragraf. 1 nu se limitează la garanțiile unui proces echitabil în spețe pendinte, ci recunoaște un drept de acces la instanțe judecătorești oricui ar dori să introducă o acțiune de contestare privind drepturile și obligațiile sale cu caracter civil. Așa fiind, în speța *Golder v. Regatul Unit* (hotărârea din 21.02.1975), Curtea a notat că dreptul de acces constituie un element inerent dreptului enunțat în art. 6 paragraful 1 (*paragraful 36*). Aici nu este vorba de o interpretare extensivă de natură a impune statelor contractante obligații noi: ea se bazează pe chiar termenii primei fraze a articolului 6 paragraful 1, citit în contextul său și în lumina obiectului și scopului Convenției, ca și a principiilor generale de drept. Curtea a conchis astfel, fără să recurgă la "mijloace complementare de interpretare" în sensul articolului 32 al Convenției de la Viena, că articolul 6 paragraful 1 garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță judecătorească în vederea soluționării plîngerilor privind drepturile și obligațiile sale cu caracter civil. În acest mod, articolul consacră "dreptul la o instanță judecătorească", din care dreptul de acces, adică dreptul de a se adresa instanței judecătorești în materie civilă, este doar un aspect. La acesta se adaugă garanțiile prevăzute de articolul 6 paragraful 1 privitoare atât la organizarea și compunerea instanțelor, cât și la desfășurarea proceselor. În sumă, întregul acestora formează dreptul la un proces echitabil.

Este un fapt notoriu, că prevederile Convenției, așa cum au fost interpretate în jurisprudența Curții Europene, constituind parte integră a cadrului legal național, au prioritate față de prevederile legale interne, sunt obligatorii și urmează a fi aplicate direct de instanțele naționale la soluționarea litigiilor.

Plenul Curții Supreme de Justiție în Hotărârea nr.17 din 19.06.2000 "Privind aplicarea în practica judiciară de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale", cu modificările operate în baza Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.10 din 22.12.2008, a statuat: "La 13 iulie 1995 Republica Moldova a devenit membru cu drepturi depline al Consiliului Europei și prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova din 24 iulie 1997 au fost ratificate Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale (în continuare C.E.D.O.), încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950, și protocoalele adiționale nr.1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 și 11 care

au intrat în vigoare pentru Republica Moldova la 12 septembrie 1997 (cu excepția Protocolul nr.6 care intră în vigoare din octombrie 1997, Protocolul 7 – în vigoare din 1 decembrie 1997 și Protocolului nr.11 – în vigoare din 1 noiembrie 1998).

În scopul asigurării drepturilor omului și a libertăților sale fundamentale de către instanțele judecătorești din R.M., avînd în vedere statutul pe care îl are C.E.D.O. în calitate de tratat internațional în ordinea juridică internă a Republicii Moldova, Plenul Curții Supreme de Justiție oferă următoarele explicații:

1. Aderînd la C.E.D.O., Republica Moldova și-a asumat obligația de a garanta protejarea drepturilor și a libertăților proclamate de C.E.D.O. ale tuturor persoanelor aflate sub jurisdicția sa.

Din prevederile Constituției Republicii Moldova (art.4 alin.2) precum și din hotărîrea Curții Constituționale nr.55 din 14 octombrie 1999 "Privind interpretarea unor prevederi ale art.4 din Constituția Republicii Moldova" rezultă că C.E.D.O. constituie o parte integrantă a sistemului legal intern și respectiv urmează a fi aplicată direct ca oricare altă lege a RM cu deosebirea că C.E.D.O. are prioritate față de restul legilor interne care îi contravin.

De menționat, că sarcina primordială cu privire la aplicarea Convenției revine instanțelor naționale și nu Curții Europene a Drepturilor Omului de la Strasbourg. Astfel, în cazul judecării cazurilor instanțele de judecată urmează să verifice dacă legea sau actul, care urmează a fi aplicat și care reglementează drepturi și libertăți garantate de C.E.D.O., sînt compatibile cu prevederile acesteia, iar în caz de incompatibilitate instanța va aplica direct prevederile Convenției, menționînd acest fapt în hotărîrea sa.

Concomitent se va ține cont de faptul că prevederile Convenției și ale protocoalelor sale sînt obligatorii pentru Republica Moldova doar din momentul intrării lor în vigoare pentru R.M., adică de la 12 septembrie 1997. Astfel, normele Convenției se extind doar asupra încălcărilor (pretinselor încălcări) ulterioare acestei date și nu pot avea efect retroactiv. Aceasta nu se extinde însă asupra încălcărilor (pretinselor încălcări) care au un caracter continuu. Aceste din urmă încălcări sînt acele stări de fapt și de drept care au început înainte de 12 septembrie 1997 și au continuat și după această dată.

Se atenționează instanțele judecătorești asupra faptului că pentru aplicarea corectă a Convenției este necesară studierea prealabilă a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului de la Strasbourg, care unica este în drept prin intermediul deciziilor sale să dea interpelări oficiale aplicării C.E.D.O. și, deci, obligatorii. Instanțele judecătorești sînt obligate să se călăuzească de aceste interpretări.

(...)

3. Articolul 13 al C.E.D.O. garantează dreptul la un recurs efectiv în fața unei instanțe naționale al oricărei persoane care pretinde a fi victima unei încălcări a drepturilor și libertăților protejate de Convenție. Acest drept presupune ca persoana să poată ataca în fața instanțelor judecătorești orice pretinsă violare a drepturilor sale prevăzute de Convenție. Posibilitatea atacării pretinselor violări trebuie să aparțină nemijlocit pretinsei victime și să nu depindă de discreția anumitor funcționari sau a altcuiva (avocatului Parlamentar).

În cazul în care legea națională nu prevede dreptul la recurs efectiv în privința încălcării unui anumit drept prevăzut de Convenție, instanța de judecată urmează să primească plîngerea respectivă și să soluționeze cauza conform procedurii civile sau penale, aplicînd direct prevederile C.E.D.O.”

Prevederile legale din art. 25 Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, care fac obiectul prezentei sesizări, au adus la aceea că în practica judiciară au fost posibile să fie adoptate hotărîri, care prin modul lor de abordare, conduc direct la denaturarea esenței actului de justiție.

De exemplu, în cauza nr. 3-7/2012 din 03 decembrie 2012 Curtea Supremă de Justiție a relatat: „...Legislatorul, prin modificările nominalizate a stabilit competența instanței judecătorești de a verifica doar procedura de emiterie/adoptare a hotărîrii.

Etapa adoptării sau emiterii hotărîrilor de către Consiliul Superior al Magistraturii reprezintă momentul în care voința se manifestă în scopul producerii efectelor juridice. Ea se realizează prin adoptarea sau emiterea hotărîrii în cadrul ședinței deliberative, prin mecanismul votului. Etapa adoptării sau emiterii hotărîrii de către Consiliul Superior al Magistraturii este guvernată de importante formalități procedurale cum ar fi cvorumul, dezbaterrea, deliberarea și votarea.

Procedura adoptării hotărîrii este prevăzută de art. 24 al Legii cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii care declară, că Consiliul Superior al Magistraturii adoptă hotărîri cu votul deschis al majorității membrilor săi cu excepția cazului prevăzut de art. 19 alin. (4) al prezentei lege.

Votarea se efectuează în lipsa persoanei al cărei caz este examinat și în lipsa celorlalți invitați.

Hotărîrea se expune în scris și se semnează de președintele ședinței.

În cazul în care un membru al Consiliul Superior al Magistraturii face opinie separată aceasta va fi motivată, și se va anexa la hotărîre fără a i se da citire.

În cazul în care Consiliul Superior al Magistraturii își exercită atribuțiile prevăzute la art. 21 și 22, membrul la propunerea căruia sau din inițiativa căruia a fost intentată procedura disciplinară nu participă la deliberare.

În speța dată reclamantul nu invocă nici un temei prevăzut de art. 24 al Legii menționate.

De fapt, reclamantul în cerere face referire la procedura examinării și adoptării hotărîrii din 30.10.2012 atât în fapt cît și în drept, ce nu intră în sfera de verificare în sensul art. 25 al Legii cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii...”.

Este evident că în așa mod instanța de judecată nu mai are necesitate să aplice cunoștințe juridice, judecătorii nu mai au nevoie de conștiință de drept și pentru ei este suficient să poată număra de la 1 pînă la 8 pentru a constata cvorumul ședinței CSM (adică 2/3 din 12 membri) și de la 1 la 7 pentru a deduce că hotărîrea a fost votată cu majoritatea de voturi (7 voturi din 12) și absolut nu contează că CSM adoptă hotărîri vădit ilegale.

În sesizarea depusă la 15.11.2012, am mai relevat că norma conținută în art. VIII (6) al Legii nr. 153 din 05.07.2012, în partea în care, competența de stabilire a criteriilor transferului judecătorilor de la instanța supremă la instanțele ierarhic inferioare a fost delegată Consiliului Superior al Magistraturii, contravine art. 116 alin. (1) din Constituția RM, care prevede că judecătorii sunt inamovibili ”potrivit legii”, prin urmare, orice excepție de la principiul inamovibilității, inclusiv condițiile și criteriile transferării judecătorilor de la o instanță de judecată la alta în ipoteza reformării sistemului judecătoresc, urmează a fi reglementate exclusiv prin lege, adoptată de către Parlamentul RM.

Drept exemplu în această privință, este de notat că, în art. 183 din Codul muncii, legiuitorul a specificat criteriile, potrivit cărora se determină dreptul preferențial al angajaților la menținerea locului de muncă în cazul reducerii numărului sau a statelor de personal. Față de acestea, art. 116 alin. (1) din Constituție, care a prescris cert și nu mai puțin important, reglementarea, prin lege organică, a criteriilor de bază în al căror temei să se efectueze transferul magistraților în cazul reorganizării instanței, reducerii posturilor de judecător.

În hotărârea nr. 14 din 15.11.2012, privind controlul constituționalității unor prevederi din Codul de procedură civilă al RM, Curtea Constituțională a evidențiat corelația dintre astfel de principii constituționale, precum accesul la justiție, independența, imparțialitatea instanței judecătorești și inamovibilitatea judecătorului, respectarea fiecăreia dintre aceste valori fundamentale depinzând de funcționalitatea celorlalte: ”52. Prin Hotărârea nr. 2 din 19 februarie 2004 privind controlul constituționalității unor dispoziții ale art. 116 și art. 444 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, Curtea a menționat: ”Accesul liber la justiție este un principiu complex, cuprinzând mai multe relații și drepturi fundamentale, *prin care se poate garanta exercitarea lui deplină.*” 53. Astfel, Legea fundamentală fortifică prevederile art. 20 printr-o serie de alte drepturi și principii instituționale. Un principiu indispensabil al principiului accesului liber la justiție este principiul existenței unor instanțe independente și imparțiale. 54. Acest principiu se materializează prin prevederile art. 114 din Constituție, conform căruia justiția se înfăptuiește, în numele legii, numai de instanțele judecătorești, instanțe care, potrivit art. 115, sunt Curtea Supremă de Justiție, curțile de apel și judecătoriile. La fel, art. 116 alin. (1) din Constituție stabilește că ***judecătorii instanțelor judecătorești sunt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii***”.

Consiliul Superior al Magistraturii a făcut uz de împuternicirile stipulate în art. VIII (6) al Legii nr. 153 din 05.07.2012 și a adoptat hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 644/31 din 16 octombrie 2012, prin care a fost aprobat Regulamentul privind criteriile și procedura transferului judecătorilor în cazul redistribuirii posturilor de judecător, reorganizării sau dizolvării instanței judecătorești. **Chiar și la acest compartiment CSM a procedat vădit ilegal.** Este evident că Regulamentul a fost impus pentru adoptare Consiliului Superior al Magistraturii în baza unei prevederi legale, adică nu este vorba de un oarecare regulament pe care CSM putea să-l adopte la discreția sa, respectiv hotărârea de adoptare a regulamentului și textul integral al acestui regulament urmau în mod obligatoriu să fie publicate în Monitorul Oficial, așa cum a și fost stipulat în punctul 3 a hotărârii nr. 644/31 din 16 octombrie 2012, dar CSM a ignorat și acest deziderat, nu

a publicat regulamentul vizat și, respectiv, acest act se consideră inexistent, fără forță juridică și care nu poate da naștere nici unei consecințe de drept.

În acest sens, este de menționat că Regulamentul privind criteriile și procedura transferului judecătorilor în cazul redistribuirii posturilor de judecător, reorganizării sau dizolvării instanței judecătorești, aprobat prin Hotărârea CSM nr. 644/31 din 16.10.2012, reprezintă un act normativ, întrucât conține reguli juridice generale, abstracte, tipice, impersonale și cu aplicabilitate repetată la un număr nelimitat de cazuri și situații, întru a căror reglementare a fost aprobat Regulamentul dat. Cu alte cuvinte, criteriile stabilite prin acest act ar deveni aplicabile de fiecare dată când s-ar impune transferul magistraților, în cazul redistribuirii posturilor de judecător, reorganizării sau dizolvării instanței judecătorești.

Legiuitorul constituant a instituit principiul general, potrivit căruia un act normativ intră în vigoare nu mai devreme de momentul publicării acestuia în Monitorul Oficial al RM, deoarece numai din momentul îndeplinirii formalităților de publicitate, toți subiecții de drept pot cunoaște drepturile și obligațiile prevăzute de norma juridică și, respectiv, adopta comportamentul corespunzător noilor reglementări. Acest principiu rezultă cu certitudine din reglementările conținute în art. 76, art. 102 din Constituția RM.

Prin încălcarea principiului obligativității publicării actului normativ, Regulamentul privind criteriile și procedura transferului judecătorilor în cazul redistribuirii posturilor de judecător, reorganizării sau dizolvării instanței judecătorești, aprobat prin Hotărârea CSM nr. 644/31 din 16.10.2012 nu a fost publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, prin urmare, nu dispune de forță juridică, se consideră a fi inexistent, iar reglementările cuprinse de acesta nu pot fi aplicate, în mod legal, procedurilor de transfer a judecătorilor.

Se reiterează că sintagma "conform criteriilor aprobate de Consiliul Superior al Magistraturii" conținută în art. VIII alin. (6) din Legea nr. 153 din 05.07.2012, "judecătorilor Curții Supreme de Justiție le va fi propus transferul, cu consimțământul lor, în funcțiile vacante de judecător în alte instanțe judecătorești în modul stabilit de lege și conform criteriilor aprobate de Consiliul Superior al Magistraturii" este neconstituțională, iar Parlamentul Republicii Moldova reprezintă unica autoritate de stat care, în temeiul art. 116 alin. (1) din Constituția RM, deține competența să stabilească criteriile aplicabile pentru situațiile de transfer a magistraților, ultimele reprezentând excepții de la principiul inamovibilității judecătorilor.

V. CERINȚELE SESIZĂRII

În temeiul celor expuse în sesizare, precum și în prezentul supliment, în baza articolului 135, alineatul (1), litera a) din Constituția Republicii Moldova, a articolului 4, alineatul (1), litera a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolului 4, alineatul (1), litera a) din Codul jurisdicției constituționale,

Solicităm:

Curții Constituționale a Republicii Moldova să exercite controlul constituționalității unor prevederi *din Legea nr. 153 din 05 iulie 2012, privind modificarea și completarea unor acte legislative, după cum urmează:*

1. sintagma ***"doar în partea ce se referă la procedura de emitere/adoptare"*** din punctul 18, articolul IV;
2. sintagma ***"și conform criteriilor aprobate de Consiliul Superior al Magistraturii"*** din articolul VIII alineatul (6).

Rugăm Onorata Curte să examineze cu prioritate prezenta sesizare pentru a nu periclita activitatea sistemului judecătoresc.

Cu înaltă considerațiune pentru Onorata Curte,

/Postoico Maria

/Reșetnicov Artur

/Vremea Igor

/Zagorognîi Anatolie